

BİR PSİKIYATRİ SERVİSİNDE İSTEMLİ VE İSTEM DIŞI YATIŞLARIN SOSYODEMOGRAFİK VE KLİNİK ÖZELLİKLERİ

Zülal Bulan¹, Nefise Demir¹

¹Karabük Eğitim Araştırma Hastanesi

Giriş: Zorunlu yatış tüm dünyada psikiyatristleri yakından ilgilendiren, hukuki ve etik sorunlar içeren önemli bir konudur. Ancak tedavi reddi olduğu durumlarda, kişinin kendine veya çevresine tehlikelilik durumu varsa kişinin zorla hastaneye yatırılıp tedavi edilmesi gerekebilmektedir. Ülkemizde bu alandaki uygulama Türk Medeni Kanun'un 432. maddesi ile düzenlenmiştir. Biz bu çalışmada 1 yıllık bir sürede hastanemizdeki istem dışı yatış oranlarını belirlemeyi, bireylerin sosyodemografik verileri, psikiyatrik tanı dağılımları açısından istemli yatışlarla karşılaştırmayı amaçladık.

Yöntemler: Bu çalışmaya Karabük Eğitim Araştırma Hastanesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları servisine 01.07.2024-30.06.2025 tarihleri arasındaki 1 yıl süresi içinde yatırılarak tedavi edilen ve tedavi sonrası taburcu olan 272 hasta dahil edilmiştir. Bireylerin bilgileri geriye dönük, hastane kayıt sistemi üzerinden elde edilmiştir. Çalışmanın etik kurul onayı için Karabük Üniversitesi Etik Kuruluna başvurulmuştur (Başvuru numarası: 2025/2408).

Sonuçlar: Belirlenen 1 yıllık sürede yatırılan 272 hastanın 144'ü (%52,9) erkek, yaş ortalaması 42,66 ± 14,26 idi. 272 hastanın 83'ü (%30,5) istem dışı yatırılmıştı, 25'inin (%9,2) 1 yıllık sürede tekrarlayan yatışları mevcuttu. Bireylerin tanıları incelendiğinde 97'si (%35,6) Psikotik Bozukluk, 52'si (%19,1)

Bipolar Bozukluk, 48'i (%17,6) Majör Depresyon idi. İstemli ve istem dışı yatışlar arasında cinsiyet, eğitim durumu, medeni durum, çalışma durumu, tekrarlayan yatış olma durumu ve yatış sayısı, alkol kullanımı, madde kullanımı açısından anlamlı farklılık yoktu. İstem dışı yatışlarda adli öykü olma durumu, suisid girişimi öyküsü olma durumu ve vesayet altına alınma durumu daha yüksekti (p<0,001, p=0,014, p<0,001). Ayrıca; istem dışı yatan hastalarda en sık saptanan tanının Psikotik Bozukluk olduğu görüldü ve anlamlı olmasada istemli yatış grubuna kıyasla hastanede kalma sürelerinin daha uzun olduğu (16 ve 19 gün) saptandı.

Tartışma ve Sonuç: Bu çalışmanın sonuçlarına göre zorunlu yatış oranları dikkat çekici düzeydedir. Bu oranlar TMK 432 kapsamında kamu görevlileri tarafından bildirim önemi hatırlatmakta, TRSM'ler ve birinci basamak sağlık hizmetleri ile koordineli bir şekilde uzun süreli izlemin önemini göstermektedir. İstem dışı yatışlardaki risk faktörlerinin belirlenmesi planlanan ruh sağlığı politikalarında yol gösterici olacaktır.

Anahtar Kelimeler: İstem dışı yatış, psikotik bozukluk, adli psikiyatri, sosyodemografik özellikler